

Code bygg for et godt samfunn

Tilsyn med kvalifikasjoner i byggetiltaket

DAG BIRKELAND

27.10.15

BYGGESAKSDAGENE 2015

SAK10 § 15-3. Tidsavgrensede krav om tilsyn

Kommunen skal i en ny periode på 2 år fra 1. januar 2016, la følgende inngå i kommunens prioriterte tilsynsområder, jf. § 15-1 første ledd bokstav c:

- **At krav til kvalifikasjoner er oppfylt i tiltaket, jf. tredje del. Godkjenning og ansvar.**
- At krav til produktdokumentasjon av byggevarer er oppfylt, jf. forskrift om dokumentasjon av byggevarer (DOK).

Enkelt og effektivt tilsyn

- Tilsynsformen må være enkel – tilsynet skal sikre at kommunen har tilstrekkelig dokumentasjon til å vurdere om foretakene har nødvendig utdanning, praksis og kvalitetssikringsrutiner.
- Tilsyn med kvalifikasjoner skal sikre at foretaket har nødvendig kompetanse til å gjennomføre tiltaket etter TEK10.

Forts. enkelt og effektivt tilsyn

- En forutsetning for et aktivt tilsyn er at kommunene har tilstrekkelige ressurser
- Frigjorte ressurser fra kommunens behandling av søknader om lokal godkjenning bør overføres til tilsyn med kvalifikasjoner

Temaveiledning

- Ny temaveileder for tilsyn med kvalifikasjoner klar 1.1.2015.
- Brevmaler for bruk til innhenting av dokumentasjon
- Sjekkliste og matriser for gjennomføring og vurdering av utdanning, praksis og kvalitetssikringsrutiner
- Sjekkliste og maler vil bli sendt på høring til kommuner i disse dager.

Firmanavn AS
Adresse
Postnr POSTSTED

Vår ref : 16/xxxx-x
Deres ref: Org.nr.: xxxxxxxxx
Dato: xx.xx.2016

Tilsyn med foretakets kvalifikasjoner – org.nummer – Firmanavn AS

Firmanavn AS har sendt inn erklæring om ansvarsrett i tiltak på eiendommen gnr./bnr. xx/xxx, ADRESSE.

For å påse at byggetiltaket/anleggstiltaket gjennomføres av foretak med nødvendige kvalifikasjoner, er kommunen pålagt å føre tilsyn med foretakene i henhold til SAK10 kapittel 10 og 11.

Som følge av at deres foretak ikke har sentral godkjenning og kommunen ikke har kjennskap til deres kvalifikasjoner og kvalitetssikringsrutiner, ber vi om at følgende dokumentasjon sendes oss for nærmere gjennomgang:

1. En redegjørelse for foretakets kompetanse og gjennomføringsevne i tiltaket. Nødvendige dokumenter vil være oversikt over kvalifikasjonene for de ansatte i tiltaket i form av utdanning og relevant praksis. Aktuelle tilleggsdokumenter kan være vitnemål, CV-er, attester og oversikt over relevante referanseprosjekter.
2. **SPØRSMÅL KNYTTET TIL ANSVARLIG SØKER**
Foretakets rutiner for hvordan foretaket ivaretar sine plikter og oppgaver som ansvarlig søker. Vi ønsker spesielt fokus på hvordan foretaket sikrer at søknad om tillatelse, eventuelt rammetillatelse og igangsettingstillatelse, inneholder alle opplysninger som er nødvendige for å vise at tiltaket oppfyller krav gitt i eller med hjemmel i pbl, herunder tiltakets plassering, avklaring av behov for dispensasjon, utarbeiding og oppdatering av gjennomføringsplan samt forslag til tiltaksklasser.
Vi ber også om å få tilsendt dokumentasjon på at rutinen har vært i bruk i tiltaket, for eksempel kopi av utfylte sjekklister eller tilsvarende.

SPØRSMÅL KNYTTET TIL ANSVARLIG PROSJEKTERENDE

Foretakets rutiner for hvordan det ivaretar sine plikter og oppgaver som ansvarlig prosjekterende. Vi ønsker spesielt fokus på hvordan foretaket sikrer at prosjekteringen er kvalitetssikret og dokumentert i henhold til byggteknisk forskrift kapittel 2 og er tilstrekkelig grunnlag for utførelsen.

Vi ber også om å få tilsendt dokumentasjon på utført kvalitetssikring av prosjektering, for eksempel kopi av utfylte sjekklister eller tilsvarende.

Vurdering av foretakenes formelle utdanning og praksis

Temaveiledningen vil inneholde to hjelpemidler til vurdering av foretakenes utdanning og praksis;

- Kompetansematrise
- Vurderingsskjema kvalifikasjoner

Oversikten er ment som veiledende og viser eksempler på utdanninger som er relevante for de forskjellige ansvarsområdene. Listen er ikke uttømmende. NB: Henvisninger til SAK10, må oppdateres når ny SAK med veileder er klar!

Ansvarsområder	Tiltaksklasse 1 Relevant utdanning/nivå
SØK <i>Ansvar se §12-2</i>	4 år praksis jf §11-1
1 – Søkerfunksjon	Mester -Tømrer -Murer
	Fagskole -Bygg

I tillegg til relevant utdanning vil relevant erfaring fra aktuelt ansvarsområde og tiltaksklasse være avgjørende.

Eksempel på bruk av tabell:

Krav til utdanningsnivå og antall års praksis for søkerfunksjon i tiltaksklasse 1 er angitt i tabell, 4 års praksis og mesterbrev eller fagskolenivå (markert med rød ring). Eksempel på relevant utdanning er angitt under nivå, i eksempel over er da eksempel på relevant utdanning tømrermester, muremester eller fagskole bygg (markert med blå ring).

OBS! ENDRING AV NOEN ANSVARSOMRÅDER?!

Ansvarsområder	Tiltaksklasse 1 Relevant utdanning/nivå		Tiltaksklasse 2 Relevant utdanning/nivå		Tiltaksklasse 3 Relevant utdanning/nivå	
SØK <i>Ansvar se §12-2</i>	4 år praksis jf §11-1		6 år praksis jf §11-1		8 år praksis jf §11-1	
1 – Søkerfunksjon	Mester -Tømrer -Murer	Fagskole -Bygg -Anlegg	Ingeniør/Bachelor -Bygg -Arkitekt		Siv.Ing/Master -Bygg -Arkitekt	
PROSJEKTERING <i>Ansvar se §12-3</i>	4 år praksis jf §11-1		6 år praksis jf §11-1		8 år praksis jf §11-1	
2.a – Overordnet ansvar for PRO	Mester -Tømrer -Murer	Fagskole -Bygg -Anlegg	Ingeniør/Bachelor. -Bygg -Arkitekt		Siv.ing/Master -Bygg -Arkitekt	
2.b - Arkitektur	Mester -Tømrer -Murer	Fagskole -Bygg	Bachelor -Arkitekt		Siv.ing/Master -Arkitekt	
2.c -Utearealer og landskapsutforming	Mester Anleggsgartner	Fagskole -Anlegg	Bachelor -Landskapsarkitekt -Arkitekt		Siv.ing/Master -Landskapsarkitekt	
2.d - Oppmålingsteknisk.		Fagskole -Bygg -Anlegg	Ingeniør/Bachelor. -Bygg -Geomatikk		Siv.ing/Master -Bygg -Geomatikk	

TILSYN MED FORETAKETS KVALIFIKASJONER ETTER SAK § 11

§ 11-1 I erklæring om ansvarsrett skal foretaket bekrefte at det i tiltaket benyttes nødvendige og relevante faglige kvalifikasjoner for å gjennomføre det aktuelle tiltaket på en forsvarlig måte slik at krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven ivaretas. Ved tilsyn skal foretaket dokumentere at det oppfyller krav til utdanning og praksis som angitt i § 11-3.

Grunnopplysninger om utdanning i tiltaket

Hva foreligger av dokumentert utdanning til personell benyttet i tiltaket?	
Evt. andre kommentarer om foretaket:	

1. Utdanning						
		JA	NEI	DELVIS	IKKE RELEVANT	Kommentar
1.1.	Har utdanning til personell i tiltaket <u>riktig nivå</u> i forhold til tiltaksklasse? (jmf. Tabell § 11-3)					
1.2	Er utdanning til personell i tiltaket <u>relevant</u> for aktuelt ansvarsområde? (eksempel på relevant utdanning er gitt i egen tabell)					
1.3	For utførende: Har foretaket i tillegg til faglig ledelse med høyere relevant utdanning også ansatte med relevant fag- eller svenneprøve? (gjennomføringsevne og kvalifikasjon i alle ledd)					
1.4	Utenlandsk utdanning?					
1.4.1	Er det dokumentert at utdanning "svarer til" norskt nivå? Begrepet "svarer til" er også ment å ta hensyn til utdanning fra andre EØS-stater. Etter byggesaksforskriften § 11-5 tredje ledd skal dette likestilles med tilsvarende norsk utdanning. Informasjon om godkjenning av fag- og yrkesutdanning fra utlandet og hvordan man skal gå frem, kan finnes hos www.nokut.no/no/invia/ .					

2. Praksis						
		JA	NEI	DELVIS	IKKE RELEVANT	Kommentar
2.1	Har personell i aktuelt tiltak relevant praksis innen aktuelt ansvarsområde? I samme eller høyere tiltaksklasse.					
2.1.1	Ansvarlig søker: Har personell i aktuelt tiltak praksis fra utførelse eller prosjektering, og samordning samt utforming av søknad med underlag?					
2.1.2	Ansvarlig prosjekterende: Har personell i aktuelt tiltak relevant praksis fra prosjektering innen eget fagområde?					
2.1.3	Ansvarlig utførede: Har personell i aktuelt tiltak relevant praksis fra utførelse innen eget fagområde?					
2.1.4	Ansvarlig kontrollerende: Har personell i aktuelt tiltak relevant faglige kvalifikasjoner innenfor prosjektering og/eller utførelse i tillegg til kontroll?					
2.2	Er praksisen opparbeidet etter endt utdanning?					
2.3	Er praksisen tilfredsstillende dokumentert? Ved referanseprosjekt eller på annen måte.					
2.4	Samsvarer antall års relevant praksis med minimumskravet i tabell i § 11-3?					

2.5	<p>Er praksisen oppdatert? For tiltaksklasse 1 og 2 må foretaket kunne vise til relevant praksis fra de siste 10 år. For tiltaksklasse 3 må foretaket kunne vise til relevant praksis fra de siste 15 år.</p>					
2.6	<p>Er tidligere praksis gjennomført i samsvar med tillatelser og bestemmelser?</p>					

Vurdering av kvalitetssikringsrutiner i tiltaket

Det følger av forskriftens § 10-1 første ledd at foretak som påtar seg ansvarsrett skal ha rutiner for kvalitetssikring som omfatter;

- a. rutiner for å identifisere, ivareta, herunder verifisere, og dokumentere oppfyllelse av relevante krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven som gjelder for foretakets ansvarsområde i tiltaket, jf. § 1-2 bokstav d
- b. rutiner for å ivareta de plikter og oppgaver som følger av foretakets ansvar og funksjon i tiltaket, jf. kap. 12
- c. rutiner for å styre andre foretak som foretaket knytter til seg
- d. rutiner for å identifisere, behandle og lukke avvik fra krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven.

TILSYN MED FORETAKETS KVALITETSSIKRINGSRUTINER UTFØRELSE ETTER SAK10 § 10-1

Grunnopplysninger om foretaket

Antall ansatte?	
Hva slags kvalitetssikringssystem? Egenutviklet eller kjøpt og tilpasset	
Hvem har ansvar for at systemet blir tatt i bruk og tilpasset hvert enkelt prosjekt?	
Evt. andre kommentarer om foretaket:	

1. Rutine for kvalitetssikring i tiltaket

§ 10-1 første ledd bokstav a

Rutiner for kvalitetssikring skal omfatte **rutine for å identifisere, ivareta, herunder verifisere, og dokumentere oppfyllelse av relevante** krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven som gjelder for foretakets ansvarsområde i tiltaket.

Dette betyr at foretaket skal ha en rutine som beskriver på hvilke måte foretaket skal gjennomføre og dokumentere kvalitetssikringen i tiltaket.

		JA	NEI	DELVIS	Kommentar
1.2	UTF: Har foretaket en rutine for kvalitetssikring av utførelsen?				
1.2.1	UTF: Beskriver rutinen hvordan krav og vilkår i tillatelser og produksjonsunderlag fanges opp?				
1.2.2	UTF: Beskriver systemet hvordan kvalitetssikring gjennomføres? <i>Hvem (operatør/sidemann), når, hvordan (stikkprøve, kontrollmåling osv.) omfang osv.</i>				
1.2.3	UTF: Beskriver rutinen hvordan kvalitetssikringen skal dokumenteres? Kvalitetssikringsplan (overordnet plan som viser hvilke fagområder som skal kvalitetssikres, ev. supplert med henvisning til konkrete sjekklister) og sjekklister. Bildedokumentasjon og byggedagbøker kan være supplement til sjekklister.				
1.2.4	UTF: Er beskrivelsen dekkende for alle fag?				

2. Dokumentasjon av kvalitetssikring i tiltaket (bekreftelse på at KS er gjennomført som beskrevet i system)

§ 10-2 Dokumentasjon for oppfyllelse av kvalitetssikringsrutiner

I erklæring om ansvarsrett skal foretaket bekrefte at det vil bruke tilstrekkelige kvalitetssikringsrutiner tilpasset det aktuelle tiltaket for å løse de oppgavene det påtar seg.

Ved tilsyn skal foretaket **dokumentere at det oppfyller krav til rutiner som angitt i § 10-1 første ledd.**

Dokumentasjonen kan kreves fremlagt i en nærmere angitt form som viser hvordan kravene er ivaretatt, jf. § 5-1 tredje ledd.

		JA	NEI	DELVIS	Kommentar
2.2	UTF: Kan foretaket vise eksempler på utført kvalitetssikring?				
2.2.1	UTF: Har kvalitetsdokumentasjonen sporbarhet til utførelsesgrunnlag? <i>Tegning, beskrivelse, montasjeanvisning, konkret NBI-detalj etc.</i>				
2.2.2	UTF: Har kvalitetsdokumentasjonen sporbarhet til byggested? <i>gnr./bnr., adresse, prosjektnummer, akse, leilighetsnummer</i>				
2.2.3	UTF: Er det vist hvem som har utført kvalitetssikringen? <i>Dette skal være beskrevet i rutinen.</i>				
2.2.4	UTF: Er kvalitetssikringen gjennomført i henhold til rutinen?				

3. Styring av tilknyttede foretak

§ 10.1 første ledd bokstav c

Rutiner for kvalitetssikring skal omfatte rutiner for å styre andre foretak som foretaket knytter til seg, jf. SAK10 § 10-1 første ledd bokstav c. Rutinen må også vise hvordan underkonsulenter, underentreprenører og underleverandører styres og hvordan de blir vurdert.

		JA	NEI	DELVIS	Kommentar
3.1	Bruker foretaket underkonsulenter/underentreprenører/ underleverandører på sin ansvarsrett? <i>Hvis ja, gå videre på underspørsmål.</i>				
3.2	Bruker foretaket underkonsulenter/underentreprenører/ underleverandører utenfor foretakets eget kompetanseområde? <i>Hvis ja, betinger dette at foretaket har erklært overordnet ansvar i tiltaket og foretaket må kunne dokumentere nødvendig kompetanse og system for å kunne ivareta sitt ansvar.</i>				
3.2.1	Har foretaket rutine som beskriver hvordan underkonsulenter/ underentreprenører vurderes før de leies inn? <i>Rutinen skal sikre at UK/UE er kvalifisert. Dette dokumenteres utført ved bruk av sjekklister med mer.</i>				
3.2.2	Har foretaket beskrevet hvordan underkonsulent/underentreprenør skal styres i prosjektene? <i>Rutinen må beskrive hvordan foretaket følger opp de innleide foretakene. Hvordan de skal styres vi avhengig av om innleid foretak;</i> <ul style="list-style-type: none">- <i>Jobber innenfor det ansvarlige foretakets kompetanseområde eller ikke</i>- <i>selv kvalitetssikrer egne arbeider – enten på eget kvalitetssystem eller på ansvarlig foretak sitt kvalitetssystem</i>- <i>blir fulgt opp og kvalitetssikres av det ansvarlige foretaket</i>				

4. Avviksbehandling

§ 10-1 første ledd bokstav d

Rutiner for kvalitetssikring skal omfatte rutiner for å identifisere, behandle og lukke avvik, herunder hindre gjentakelse av avvik, fra krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven, jf. SAK10 § 10-1 første ledd bokstav d.

		JA	NEI	DELVIS	Kommentar
4.1	Har foretaket en rutine for avviksbehandling?				
4.2	Har foretaket beskrevet hvordan det definerer avvik? <i>For å kunne rapportere avvik, må avvik være definert nærmere. Vil ofte være nødvendig med eksempler.</i>				
4.2.1	Beskriver rutinen hvordan avviket skal behandles? <i>Det kan skilles på avvik oppdaget gjennom;</i> <ul style="list-style-type: none">- <i>egen kvalitetssikring (forenklet avviksbehandling)</i>- <i>gjennom tilsyn eller uavhengig kontroll (for eksempel full avviksbehandling)</i> <i>Videre kan det skilles på alvorlighetsgraden av avviket.</i>				
4.2.2	Beskriver rutinen hvordan avviket skal lukkes?				
4.2.1	Beskriver rutinen hvordan hindre gjentakelse?				
4.2.2	Dersom det er registrert avvik i tiltaket - kan foretaket vise hvordan dette avviket er behandlet og eventuelt lukket? <i>Aktuelt der hvor prosjektering er gjennomført eller tiltaket er i produksjon.</i>				

Når skal kommunen frata foretak ansvarsrett?

Det følger av SAK10 § 6-9 at kommunen skal frata ansvarlig foretak ansvarsrett når foretaket :

- a. i vesentlig grad har unnlatt å ivareta krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven som stilles til funksjonen som ansvarlig søker, prosjekterende, utførende eller kontrollerende
- b. har unnlatt å etterkomme pålegg fra kommunen
- c. ikke er kvalifisert for oppgaven.

www.dibk.no

Takk for oppmerksomheten!

Dag Birkeland, Direktoratet for byggkvalitet - dab@dibk.no

27.10.2015 BYGGESAKSDAGENE 2015, LILLESTRØM

Følg oss på:

